

Lap: 1

Megjelent: 1949. AUG. 17.

A GUSZEV-PÖR

Nemrég kerültek nyilvánosságra az orosz levéltárakból azok a katonai bűnügyi akták, amelyek Guszev százados és katonatiszt-társainak 1849-es pöréről tanuskodnak: ezek az orosz katonatisztek, akiket a cári hatalom háborúba küldött a magyar szabadságharc ellen, rokonszenveztek a magyar szabadságtörökvésekkel, zendülést terveztek, át akartak állni a magyarokhoz, akiknek ügyét igazságosnak és egyben a magukénak tudták...

Az orosz történetkutatók, de különösen a szovjet tudósok már régóta tudták, hogy a magyar szabadságharc eszméinek és céljainak hatása át- és átjárta az orosz társadalmat, sokkal mélyebben, mint azt eddig hitték; nem véletlen, hogy a hivatalos cári történetírás igyekezett eltüntetni ezeket a hatásokat. Hiszen a cár azért sietett Ausztria segítségére, hogy megőrizze és megtartsa Kelet-Európát a szentszövetségi reakció és elnyomtatás, jogtalanság és önkényuralom különleges és kiváltságos területének; a cári politika joggal félt tőle, hogy a magyar

szabadságharc tanulságai, a magyar szabadsággal együtt pedig a világszabadság nagy eszményei átharapóznak az ügyis nyugtalanító orosz földre és megmozgatják a változást akaró értelmiségieket, művelt és haladó katonatisztek, a föld után sóvárgó parasztokat.

A halálraítélt és kivégzett Guszev és társai pere tanuskodik arról, hogy az orosz haladás hívei kezdettől jól tudták, nem a cári zsarnokság mellett van a helyük. S tanuskodik arról a mélyreható tradícióról is, ahogy az orosz és magyar haladás gondolata már 1848—49-ben egymásra talált. 1848—49 szétsugárzó hatása elért az orosz földre és a szabadságszerető, haladó orosz emberek érezték, népük számára a magyar ügy mily sokat jelent. Most amikor a szovjet és magyar haladás útjai közösek, az emberi szabadságot kiharcoló szovjet seregektől felszabadított magyar földön meghatottan és hálával emlékezünk vissza történelmünk e közös és példamutató, úttörő hőseire.

Száz évvel ezelőtt végezték ki a magyar szabadságharc mellé állt orosz tiszteket

1949 augusztus 16-án van századik éve annak, hogy Guszev százados és hat társa a magyar szabadságharc ügyéért mártírhalált halt.

Az 1848/49-es magyar forradalom jelentőségét egész Európa haladó erői felismerték. Különösképpen a cári Oroszországban voltak a magyar szabadságharcnak bátor, öntudatos hívei. A nagy forradalmár demokrata, Csernysevszkij, a magyar dolgozó nép szabadságharcával kapcsolatban azt írta, hogy kész meghalni a magyar ügyért.

A magyar szabadságharc levezetésére küldött cári hadseregben is voltak haladó szellemű, az orosz forradalmár demokraták hatása alatt álló tiszték, akiket igazi hazafiság töltött el, s megértették, hogy nem lehet szabad az a nép, amely más népeket elnyom. Felismerték, hogy az elnyomott orosz nép érdeke azt követeli, hogy más népek szabadságharca sikerrel járjon. Az intervenció cári hadseregét Európa akkori zsarnokai küldték Magyarországra, hogy eltiporja a magyar nép szabadságharcát. A cári hadsereg tisztjeinek egy része szervezkedni kezdett a hadseregen belül a cári közbelépés ellen. Ezt a szervezkedést a cári reakció megsemmisítette. A legöntudatosabbakat, Guszev századosot és 6 társát, 1849 augusztus 16-án Minszkben kivégezték, 9 társukat Szibériába száműzték.

Guszev százados és társai haladó gondolkodású tiszték voltak,

akik bátran, öntudatosan hirdették elveiket és hősök módjára meg tudták halni haladó eszméikért. Bár a cári reakció kivégezte őket, az a szabadságeszme, amiért példamutatóan meghaltak, nem bukkott el. Az elnyomott orosz nép a kommunisták vezetésével kizsákmányolóit elkergette és kivívta szabadságát. Guszev utódai, a dicsőséges szovjet harcosok pedig 1945-ben a magyar dolgozó népet is felszabadították.

A felszabadult magyar dolgozó nép megőrzi Guszev százados hősi tettének emlékét. Dolgozó népünk szabadságának őrzője, demokratikus néphadseregünk méltó módon megemlékezik a magyar szabadságharc orosz tisztjé barátairól. Emléktáblát állít fel a leendő Guszev-utcában, a nehézipari minisztérium falán. Az emléktáblát augusztus 17-én, szerdán délelőtt 11 órakor leplezik le ünnepélyes keretek között. Az ünnepi beszédet Ily Gusztáv altábornagy mondja. Az emléktáblát az MDF, a honvédség, a főváros, a rendőrség, a MINSz és a Szabadságharcos Szövetség koszorúzza meg. Csütörtökön délután 5 órai kezdettel a honvédség Guszev-emlék-ünnepélyt rendez a Honvédség Házában. (IV. Váci-utca 38. sz.) Az ünnepélyen Sólyom László altábornagy emlékezik meg Guszev százados hősi tetteről. Az ünnepesség műsora kifejezésre juttatja az orosz mult haladó képviselői iránti tiszteletünket és tántoríthatatlan hűségünket a felszabadító szovjet nép iránt.